

Sfeerimpressie netwerkbijeenkomst Preventie in de Buurt, 12 maart 2015 in Meppel

In Meppel vond de eerste regionale bijeenkomst van het project 'Preventie in de Buurt' plaats. Professionals vanuit de publieke gezondheid, het welzijnswerk, sportorganisaties en de eerste lijn gingen in gesprek over *hoe we preventie in de huisartsenpraktijk kunnen versterken en wat een goede samenwerking tussen publieke gezondheid en de eerste lijn kan opleveren.*

Inleiding

Wethouder Gert Stam heette iedereen welkom in Meppel 'de stad van verbinding'. Zijn wens voor de bijeenkomst is dat er verbindingen worden gelegd tussen de werelden van publieke gezondheid en de eerste lijn.

Vervolgens nam Pim Assendelft, hoogleraar Huisartsgeneeskunde en tevens ambassadeur van Preventie in de Buurt, de zaal mee in de wereld van de huisarts en de publieke gezondheid. 'Leer elkaars wereld en taal kennen', was zijn duidelijke boodschap. Er is sprake van een toenemend aantal personen met een chronische aandoening en aandacht voor preventie is daarom belangrijk. De term preventie is breed. Waar publieke gezondheid met name inzet op universele/selectieve preventie zal de huisarts vanuit zijn functie vaker bezig zijn op het niveau van geïndiceerde preventie. De huisarts kan ook veel betekenen bij universele en selectieve preventie. Hij ziet mensen op het spreekuur bij wie gezondheidswinst te behalen is door gedragsverandering (meer bewegen, gezond eten, niet roken, minder drinken etc.). Deze mensen kan hij op het spoor zetten van gezonder gedrag. In zijn verwijfsfunctie moet de huisarts dan wel helder hebben waarheen hij zijn patiënten kan verwijzen. De praktijkondersteuner kan een verbindende functie hebben door vanuit de huisartsenpraktijk betrokken te zijn bij leefstijlprogramma's voor grotere groepen.

'Leer elkaars wereld en taal kennen.'
Pim Assendelft, hoogleraar Huisartsgeneeskunde

Workshops

In de workshops stonden twee goede voorbeelden uit de regio centraal, [Vitaal Vechtdal](#) en [JOGG Smalingerland en Weststellingwerf](#). Hier werken professionals uit beide domeinen al samen aan preventie.

Vitaal Vechtdal

Dieger ter Berge, beleidsmedewerker Wmo gemeente Hardenberg/Ommen, en Paul Habets, huisarts Ommen, vertelden enthousiast over Vitaal Vechtdal. Habets is samen met Pauline Terwijn, directeur van het regionale ziekenhuis, initiatiefnemer van Vitaal Vechtdal. Zijn belangrijkste drijfveer was dat hij veel mensen op zijn spreekuur zag, waarbij de oplossing van veel problemen niet in zijn spreekkamer te vinden was. 'Gezondheid wordt toch echt met name bepaald door wat er in de domeinen werk, gemeente/fysieke omgeving, thuis en op school gebeurt.' Om echt wat aan gezondheid te doen, moeten die domeinen op elkaar afgestemd zijn. Hij vroeg de deelnemers van de workshop dit te visualiseren:

'Pak een piramide, deze heeft vijf punten. De top is 'gezondheid', de vier hoeken daaronder 'werk, thuis, gemeente en school'. Als je de punten verder uit elkaar zet, zakt de top van de piramide omlaag. Als de punten naar elkaar toe bewegen, gaat de top, en daarmee de gezondheid, omhoog.'

Paul Habets, huisarts Ommen

De organisatie van een samenwerkingsstructuur

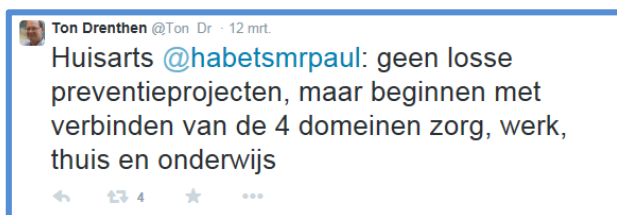
In de gemeente Hardenberg Ommen hebben ze een breed scala aan (in)formele organisaties en netwerken bij Vitaal Vechtdal betrokken. Zo zit Achmea in een klankbordgroep (er is een Vitaal Vechtdalpolis voor werknemers). En scholen geven aandacht aan preventie en de gemeente verbindt via het sociale wijkteam de zorg met het sociale domein. Dit integrale denken heeft geresulteerd in vier programma's:

1. Vroeg erbij
2. Langer vitaal
3. De vitale werknemer
4. De vitale gemeente

Goede samenwerking vormgeven in de praktijk

Bij een goede samenwerking weet je als huisarts bij wie je niet-medische problemen neer kan leggen, waardoor je de doorverwijsfunctie goed kunt benutten. Als voorbeeld kreeg Paul Habets een moeder op het spreekuur die haar drukke kind wilde laten testen op ADHD wegens woedeaanvallen op school. 'Wat zou het u helpen als u dit weet', vroeg hij. In plaats van testen is een orthopedagoog ingeschakeld die school en ouders tips heeft gegeven. Zonder diagnose is het probleem verholpen.

Ook kreeg hij een overspannen vrouw in de spreekkamer die graag een verhoging van de dosis diazepam wilde krijgen. Het bleek dat ze stress kreeg van de vele brieven die het loket werk&inkomen haar stuurde. Heel concreet verwijst de huisarts met een e-mail en met toestemming van de patiënt (in de CC) door naar het sociale wijkteam. Zij hebben deze vrouw ondersteund bij de administratie. Zo vormt het sociale wijkteam, ook wel Samen-doen-team genoemd, de verbindende schakel tussen de zorg en het sociale domein.

Workshop JOGG

Thea Swierstra, adviseur ROS Friesland, en Anneke Meijer, JOGG Regisseur Smallingerland, lieten de deelnemers zien hoe je vanuit een verschillende beginsituatie door samenwerking tot hetzelfde resultaat komt. De aanpak van overgewicht bij kinderen is in Weststellingwerf geïnitieerd vanuit de huisartsen, terwijl het initiatief in Smallingerland bij de gemeente lag. Naast huisartsen en gemeenten heb je ook andere partijen nodig wil je een aanpak voor bijvoorbeeld overgewicht succesvol maken. Denk aan scholen, de jeugdgezondheidszorg en niet te vergeten de ouders van kinderen en de kinderen zelf. Met de workshopdeelnemers is verder uitgewerkt wat voor- en nadelen zijn wanneer de samenwerkingsregie komt vanuit de gemeente of de huisartsenpraktijk.

Voor- en nadelen regie huisartsenpraktijk

De kracht van de huisarts is dat hij veel mensen ziet op het spreekuur, een goede signaleringsfunctie heeft en veel contacten heeft met andere professionals in de eerste lijn, zoals de diëtiste en fysiotherapeut. De huisartsenpraktijk heeft echter verhoudingsgewijs minder bereik dan een gemeente. Een ander nadeel is dat de huisarts en praktijkondersteuner minder mogelijkheden hebben om binnen hun reguliere werkzaamheden tijd en financiering te vinden voor samenwerking aan preventie. Als de regie bij de huisartsen ligt, vraagt borging extra aandacht. Hoe zorg je ervoor dat er middelen en tijd vrijgemaakt wordt voor een langdurige samenwerking.

Voor- en nadelen regie gemeente

De gemeente heeft vaak goed zicht op wat er op populatieniveau speelt en heeft vanuit diverse beleidsterreinen belang bij gezonde burgers. Er is een bredere kijk op het probleem en de betrokken partijen. Daarnaast heeft de gemeente meer armslag als het gaat om menskracht. Het blijkt wel moeilijk voor een gemeente om huisartsen te bereiken en mee te krijgen.

***'Om een andere leefstijl te bewerkstelligen moet je niet zenden,
maar de mensen verleiden!'***

Anneke Meijer, JOGG-regisseur Smallingerland

Lessons learned samenwerking huisartsen en publieke domein

Wat kunnen we leren als het gaat om samenwerking tussen huisartsen en het publieke domein?

- Juist nu de gemeente, door de transities, meer verantwoordelijkheden heeft binnen het domein van zorg en ondersteuning is dit een uitgelezen kans voor samenwerking.
- Kijk verder dan gemeente en zorg, betrek ook scholen en werkgevers, het gaat om de verbinding tussen de domeinen wijk, zorg, school en werk.
- Daar waar het kan verbinding leggen met het sociale wijkteam.
- De praktijkondersteuner is een goede ingang om de huisartsenpraktijk te betrekken bij leefstijlprogramma's.
- Samen werken aan preventie hoeft geen extra tijd te kosten. Door goede doorverwijzing kan het juist tijd opleveren.
- Betrek de burgers actief, vergeet ze niet.
- Ga niet op financiering zitten wachten, zoek de energie met elkaar, ga het doen!
- Baseer de samenwerking niet op losse subsidieprojecten, zorg voor borging.
- Het overzicht met [online interventies](#) kan helpen voor goede doorverwijzing.

'Je eigen handelen laat je (deels) beïnvloeden door andermans gedrag'
Boodschap energizer van Thea Swierstra, adviseur ROS Friesland

